

„Nu învinuiesc pe nimeni”.

Din mărturiile Iuliei Țaran cu privire la deportările din 1949

Lidia PRISAC, Ion Valer XENOFONTOV

Actualmente, fenomenul deportărilor în Siberia face parte dintr-o „istorie care moare”, deoarece, odată cu trecerea anilor, numărul martorilor direcți se micșorează. Iulia Țaran, născută la 31 mai 1946 în satul Antonești, raionul Ștefan Vodă, este singura supraviețuitoare din localitate a deportării din anul 1949. Împreună cu părinții, aceasta a fost trimisă forțat în reg. Kurgan, raionul Safakulevo, secția nr. 3.

Pe baza unui interviu semistructurat, realizat de autori cu Iulia Țaran la 7 august 2017, putem dezvolta spiritul locului, memoria spațială, arta de a povesti, destinul individual împletit cu cel colectiv, aspecte ce reprezintă epicentrul mărturiei extrase prin intermediul releului de istorie orală. Este persoana care a transmis pe parcursul vieții, în contexte diferite, valorile spirituale, culturale și economice ale localității de baștină, conectate la evenimentele istorice majore din RSS Moldovenească. În esență, mărturiile Iuliei Țaran sunt de sorginte moral-creștină și reprezintă confesiunile persoanei vizavi de un segment tragic din itinerarul propriei vieți. Este un discurs conciliant și unul de asumare a unei realități extrase din perimetrul filiației: „Eu nu învinuiesc pe nimeni, dacă și aveau dreptul să învinuiască, atunci o puteau face doar părinții...” (Iulia Țaran).

Demersul științific cu referire la istoria deportărilor este completat și de mărturiile săteanului Valentin Baeș (născut la 2 iulie 1938), care a reușit să evite acțiunile de exil prin fuga de acasă.